116. MEKTUP

١١٦ – ﴿ اَلْمَكْتُوبُ السَّادِسَ عَشَرَ وَالْمِائَةُ : اِلَى الْمُلاَّ عَبْدِ الْوَاحِدِ اللاَّهُورِىِّ فِى بَيَانِ أَنَّ سَلاَمَةَ الْقَلْبِ مَوْقُوفَةٌ عَلَى نِسْيَانِ مَا سِوَاهُ تَعَالَى وَزَوَالِهِ مِنَ الْقَلْبِ بِالْكُلِّيَّةِ وَفِى الْمَنْعِ مِنْ كَثْرَةِ اْلاِشْتِغَالِ بِالدُّنْيَا الدَّنِيَّةِ لِئَلاَّ تَحْصُلَ الرَّغْبَةُ فِيهَا ﴾

وَصَلَ مَكْتُوبُكُمُ الْمَرْغُوبُ وَاتَّضَحَ مَا انْدَرَجَ فِيهِ مِنْ بَيَانِ سَلاَمَةِ الْقَلْبِ نَعَمْ اَنَّ سَلاَمَةَ الْقَلْبِ مَوْقُوفَةٌ عَلَى نِسْيَانِ الْغَيْرِ وَزَوَالِهِ مِنَ الْقَلْبِ عَلَى حَدٍّ لَوْ كُلِّفَ تَذَكُّرَهُ لاَيَتَذَكَّرُ فَعَلَى هَذَا التَّقْدِيرِ لاَمَعْنَى لِخُطُورِ الْغَيْرِ وَهَذِهِ الْحَالَةُ مُعَبَّرٌ عَنْهَا بِفَنَاءِ الْقَلْبِ وَاَوَّلُ قَدَمٍ تُوضَعُ فِى هَذَا الطَّرِيقِ وَمُبَشِّرَةٌ بِكَمَالاَتِ مَرَاتِبِ الْوَلاَيَةِ عَلَى تَفَاوُتِ دَرَجَاتِ اْلاِسْتِعْدَادَاتِ يَنْبَغِى لِلْعَاقِلِ اَنْ يَكُونَ عَالِىَ الْهِمَّةِ وَاَنْ لاَيَقْنَعَ بِالْجَوْزِ وَالْمُوزِ "**اِنَّ اَللّٰهَ يُحِبُّ مَعَالِىَ الْهِمَمِ**" وَفِى كَثْرَةِ اْلاِشْتِغَالِ بِاُمُورٍ دُنْيَاوِيَّةٍ خَوْفُ الرَّغْبَةِ فِى هَذِهِ اْلاُمُورِ الدَّنِيَّةِ وَلاَتَغْتَرُّ بِهَذَا الْقَدْرِ مِنْ سَلاَمَةِ الْقَلْبِ فَاِنَّ لِلرُّجُوعِ اِمْكَانًا فَلاَيَنْبَغِى اْلاِقْدَامُ عَلَى اْلاِشْغَالاَتِ الدُّنْيَوِيَّةِ مَهْمَا اَمْكَنَ لِئَلاَّتَظْهَرَ الرَّغْبَةُ فِيهَا فَتَقَعُ فِى الْخَسَارَةِ عِيَاذًا بِاللّٰهِ سُبْحَانَهُ اَلْكَنَّاسَةُ فِى الْفَقْرِ أَفْضَلُ مِنَ الْقُعُودِ فِى صَدْرِ الْمَجْلِسِ فِى الْغِنَى يَنْبَغِى صَرْفُ جَمِيعِ الْهِمَّةِ فِى اَنْ يَخْتَارَ مَعِيشَةَ اَيَّامٍ فِى الْفَقْرِ وَالْبَأْسِ فِرَّ مِنَ الْغِنَى وَاَرْبَابِهِ اَكْثَرَ مِمَّا تَفِرُّ مِنَ اْلاَسَدِ وَالسَّلاَمُ .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Molla Abdulvâhid el-Lâhorî'ye[162] yazılmış olup kalp selâmetinin Allâh'ın (Celle Celâluhû) dışındaki her şeyi unutup

---

[162] Mevlânâ Abdulvâhid Lahôrî: Muhammed Bâkî Billah hazretlerinin, terbiyesini İmâm-ı Rabbânî'ye havale ettiği talebelerindendir. İbâdet ve taata düşkünlüğü ile

kalpten tamamen atmaya bağlı olduğu ve kendisine rağbet etmememiz için süflî dünya ile fazla meşgul olmayı engelleme hakkındadır.

Değerli mektubunuz ulaştı ve kalbin selâmeti ile ilgili muhtevası açık bir şekilde anlaşıldı. Evet kalbin selâmeti *gayri* (Allah'tan başkasını) unutup kalpten atmaya bağlıdır. *Gayri* unutmak o dereceye ulaşmalı ki; hatırlaması için baskı yapılsa bile kalp yine de onu hatırlamamalıdır. Böyle olduğu takdirde artık *gayri* hatırlamak anlamsızdır. İşte bu hâl kalbin fenâsı diye tabir edilir ki bu, bu yolda atılan ilk adımdır ve farklı istidat derecelerine göre velâyet mertebelerinin kemâlâtının müjdecisidir.

Akıllı insana gereken âli himmetli olmak (yüvc gayelere ulaşmayı hedeflemek)tir, ceviz ve muzla (ufak tefek şeylerle) yetinmek değildir. *"Şüphesiz Allah büyük hedefleri olanları sever."*[163]

Dünya işleriyle fazla meşgul olmakta bu süflî işlere rağbet edip gönül bağlama korkusu vardır.

Kalp selâmetinin bu kadarıyla da aldanmayasın. Çünkü geri dönmek de muhtemeldir.

Dünyevî meşgaleleri imkan nisbetinde azaltmak gerekir; zîrâ tekrar dünyaya rağbet oluşabilir.

Allah korusun yoksa hüsrana uğrarsın.

Fakirlik halinde temizlikçilik yapmak, zenginlik durumunda meclisin baş köşesine oturmaktan daha faziletlidir. Bütün himmeti ve gayreti *fakr u zarûret* içinde günleri geçirmeyi tercih etmek için kullanmalıdır. Zenginlikten ve zenginlerden, aslandan kaçtığın gibi kaç.

Bâkî selamlar.

KELİME ANLAMI

116. ≺ : اَلْمَكْتُوبُ السَّادِسَ عَشَرَ وَالْمِائَةُ **Yüz on altıncı mektup** اِلَى الْمُلاَّ عَبْدِ
الْوَاحِدِ اللاَّهُورِىِّ **Molla Abdülvâhid Lâhorî'ye yazılmıştır** فِي بَيَانِ أَنَّ سَلاَمَةَ الْقَلْبِ

meşhurdur. (Muhammed Hâşim Kışmî, Zubdetu'l-Makâmât (Berekât), çev. A. Faruk Meyân, s. 447, İstanbul 1980).

[163] Muammer, el-Câmi', XI. 143; Taberânî, el-Kebîr, Hadis No. 2894; Beyhakî, Şu'abu'l-Îmân, Hadis No. 8012.

Kalbin selâmetinin olduğu beyanındadır (Ne?) مَوْقُوفَةٌ Bağlı (Neye?) عَلَى نِسْيَانِ مَا O şeyi unutmaya ki; سِوَاهُ تَعَالَى Allah'ın dışındadır وَزَوَالِهِ Ve onun yok olmasına bağlıdır (Neden?) مِنَ الْقَلْبِ Kalpten (Nasıl?) بِالْكُلِّيَّةِ Tamamen وَفِى الْمَنْعِ Ve menetmenin beyanındadır (Neden?) مِنْ كَثْرَةِ الْاِشْتِغَالِ Çokça meşgul olmaktan (Neyle?) بِالدُّنْيَا الدَّنِيَّةِ Alçak dünyayla (Niçin?) لِئَلاَّ تَحْصُلَ Meydana gelmesin diye (Ne?) اَلرَّغْبَةُ فِيهَا Ona rağbet ➢

وَصَلَ مَكْتُوبُكُمْ Mektubunuz ulaştı (Öyle mektup ki;) اَلْمَرْغُوبُ Beklenen وَاتَّضَحَ Ve açıkça anlaşıldı (Ne?) مَا انْدَرَجَ Dercedilen şey (Neye?) فِيهِ Ona (Neyle ilgili?) مِنْ بَيَانِ سَلاَمَةِ الْقَلْبِ Kalbin selâmetinin açıklamasıyla ilgili نَعَمْ Evet! اِنَّ سَلاَمَةَ الْقَلْبِ Şüphesiz kalbin selâmeti (Nedir?) مَوْقُوفَةٌ Bağlıdır (Neye?) عَلَى نِسْيَانِ الْغَيْرِ Allah'ın dışındakini unutmaya وَزَوَالِهِ Ve onun yok olmasına (Nereden?) مِنَ الْقَلْبِ Kalpten عَلَى حَدٍّ O derece ki; لَوْ كُلِّفَ Eğer zorlansa (Neye?) تَذَكُّرَهُ Onu hatırlamaya لاَيَتَذَكَّرُ Hatırlamaz فَعَلَى هَذَا التَّقْدِيرِ Böyle olduğu taktirde لاَمَعْنَى Bir manası yoktur (Neyin?) لِخُطُورِ الْغَيْرِ Ondan başkasını hatırlamanın وَهَذِهِ الْحَالَةُ Bu hâl مُعَبَّرٌ عَنْهَا Tabir edilir (Neyle?) بِفَنَاءِ الْقَلْبِ Kalbin fenâsıyla وَاَوَّلُ قَدَمٍ Ve ilk adımdır bu hâl (Öyle adım ki;) تُوضَعُ فِى هَذَا الطَّرِيقِ Bu yolda atılıyor وَمُبَشِّرَةٌ Ve müjdecisidir (Neyin?) بِكَمَالاَتِ مَرَاتِبِ الْوَلاَيَةِ Velâyet mertebelerinin kemâlatının (Neye göre?) عَلَى تَفَاوُتِ دَرَجَاتِ الْاِسْتِعْدَادَاتِ Farklı kâbiliyet derecelerine göre (يَنْبَغِى) لِلْعَاقِلِ Akıllı kişiye gerekir (Ne?) اَنْ يَكُونَ Olması (Ne olması?) عَالِىَ الْهِمَّةِ Yüksek hedefli وَاَنْ لاَيَقْنَعَ Ve yetinmemesi (Neyle?) بِالْجَوْزِ وَالْمَوْزِ Ceviz ve muzla اِنَّ اَللّٰهَ يُحِبُّ "Şüphesiz Allah (c.c.) sever (Kimi?) مَعَالِىَ الْهِمَمِ Hedefleri büyük olanları" وَفِى كَثْرَةِ الْاِشْتِغَالِ Çok meşgul olmada vardır (Neyle?) بِاُمُورٍ دُنْيَاوِيَّةٍ Dünya işleriyle (Ne vardır?) خَوْفُ الرَّغْبَةِ Rağbet etme korkusu (Neye?) فِى هَذِهِ الْاُمُورِ الدَّنِيَّةِ Bu alçak işlere وَلاَتَغْتَرَّ Aldanmayasın (Neyle?) بِهَذَا الْقَدْرِ Bu kadarla (Neden?) مِنْ سَلاَمَةِ الْقَلْبِ Kalbin selâmetinden فَاِنَّ لِلرُّجُوعِ Zira geri dönüş için vardır (Ne?) اِمْكَانًا İmkan فَلاَيَنْبَغِى الْاِقْدَامُ

Cür'etkarlık / öncelik tanımak yaraşmaz *(Neye karşı?)* عَلَى الْاِشْغَالاَتِ الدُّنْيَوِيَّةِ Dünyevî meşgûliyetlere karşı مَهْمَا اَمْكَنَ Mümkün olduğu kadar *(Niçin?)* لِئَلاَّتَظْهَرَ Ortaya çıkmasın diye *(Ne?)* اَلرَّغْبَةُ Rağbet *(Neye?)* فِيهَا O meşgûliyetlere فَتَقَعُ Sonra uğrarsın *(Neye?)* فِى الْخَسَارَةِ Hüsrâna عِيَاذًا بِاللهِ سُبْحَانَهُ Bundan, Allah Sübhânehû'ye sığınırız أَفْضَلُ مِنَ الْقُعُودِ اَلْكَنَّاسَةُ Süpürgecilik yapmak *(Ne halde?)* فِى الْفَقْرِ yokluk halinde *(Nedir?)* أَفْضَلُ مِنَ الْقُعُودِ Oturmaktan daha değerlidir *(Nerede?)* فِى صَدْرِ الْمَجْلِسِ Meclisin baş köşesinde *(Ne durumda?)* فِى الْغَنَى Zenginlik durumunda يَنْبَغِى Gerekir *(Ne?)* صَرْفُ جَمِيعِ الْهِمَّةِ Bütün gayreti sarf etmek *(Ne konuda?)* فِى اَنْ يَخْتَارَ Seçme konusunda *(Neyi?)* مَعِيشَةَ اَيَّامٍ Günleri geçirmeyi *(Ne halde?)* فِى الْفَقْرِ وَالْبَأْسِ fakr u zaruret halinde فَرَّ Kaç! *(Neden?)* مِنَ الْغَنَى وَاَرْبَابِهِ Zenginlikten ve zenginlerden *(Ne kadar?)* اَكْثَرَ Daha çok مِمَّا تَفِرُّ Kaçtığından *(Neden?)* مِنَ الْاَسَدِ Aslandan وَالسَّلاَمُ Selam ile...

